

The Man Moses

Exodus 2.11-

כִּי אֵין אִישׁ. [שִׂאִין אִישׁ] עֲתִיד לְצֹאת מִמֶּנּוּ שִׂיתָנִיר (שם): (14) וַיֵּרָא מֹשֶׁה. כְּפִשׁוּמוֹ. וּמִדְרָשׁוֹ, דָּאֵג לֹא עַל שְׂרָאָה בְּיִשְׂרָאֵל רְשָׁעִים דְּלַטּוּרִין, אָמַר, מַעֲתָה שְׂמָא אִינִם רֵאויִין לְהַנְּאֵל (שם וּשְׁמ): אֲכַן גּוֹדַע הַדְּבַר. כְּמִשְׁמַעוֹ. וּמִדְרָשׁוֹ, גּוֹדַע לִי הַדְּבַר שְׁחֵייתִי תַמְוָה עֲלָיו, מַה חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל מִכָּל שְׁבָעִים אַמּוֹת לַחַיִּית גְּרָדִים בְּעִבּוּדַת פָּרֶךְ, אֲבָל רוּזָה אֲנִי שְׁהִם רֵאויִים לְכַךְ (שם וּשְׁמ): (15) לְמַד מִיַּעֲקֹב שְׁנִזְדַּבֵּג לֹא זִוּוּגוּ מִן הַבְּאָר (ש"ר א:לכ): (16) וּלְכַהֵן מִדִּין. רַב שְׁכַהֵן, וּפְרַשׁ לֹא מַעֲבֹדַת אֱלִילִים וְגִדּוּהוּ מֵאֲצֵלִם (שם): (17) וַיִּגְרָשׁוּם. מִפְּנֵי הַגְּדִי (שם): (23) וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. גְּצַטְרַע, וַהֲיָה שׁוֹחֵט תִּינוּקוֹת יִשְׂרָאֵל וְרוּחֵן בְּדַמָּם (תַּרְגּוּם יוֹנָתָן; ש"ר שם לֹד): (24) גְּאֲקַתֶּם. צַעֲקַתֶּם, וְכֵן "מַעִיר מֵתִים יִנְאָקוּ" (אִיב כְּדִיב): אֵת בְּרִיתוֹ אֵת אֲבָרְהָם. עִם אֲבָרְהָם: (כַּה) וַיַּדַּע אֱלֹהִים. נָתַן עֲלֵיהֶם לֵב וְלֹא הִעֲלִים עֵינָיו [מֵהֶם].

11. And it came to pass in those days, when Moses was grown, that he went out to his brothers, and looked on their burdens; and he spied an Egyptian beating a Hebrew, one of his brothers. 12. And he looked this way and that way, and when he saw that there was no man, he slew the Egyptian, and hid him in the sand. 13. And when he went out the second day, behold, two men of the Hebrews struggled together; and he said to the one who did the wrong, Why do you strike your fellow? 14. And he said, Who made you a prince and a judge over us? do you intend to kill me, as you killed the Egyptian? And Moses feared, and said, Certainly this thing is known. 15. And when Pharaoh heard this matter, he sought to slay Moses. But Moses fled from the face of Pharaoh, and dwelt in the land of Midian; and he sat down by a well. 16. And the priest of Midian had seven daughters; and they came and drew water, and filled the troughs to water their father's flock. 17. And the shepherds came and drove them away; but Moses stood up and helped them, and watered their flock. 18. And when they came to Reuel their father, he said, How is it that you have come so soon today? 19. And they said, An Egyptian delivered us from the hand of the shepherds, and also drew enough water for us, and watered the flock. 20. And he said to his daughters, And where is he? Why is it that you have left the man? Call him, that he may eat bread. 21. And Moses was content to dwell with the man; and he gave Moses Zipporah his daughter. 22. And she bore him a son, and he called his name Gershom; for he said, I have been a stranger in a strange land. 23. And it came to pass in process of time, that the king of Egypt died; and the people of Israel sighed because of the slavery, and they cried, and their cry came up to God because of the slavery. 24. And God heard their groaning, and God remembered his covenant with Abraham, with Isaac, and with Jacob. 25. And God looked upon the people of Israel, and God apprehended.

11 וַיְהִי | בַיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל-אָחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלַתָּם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרַיִם מַכֵּה אִישׁ-עִבְרִי מֵאָחָיו: 12 וַיִּפֶן כַּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת-הַמִּצְרַיִם וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל: 13 וַיֵּצֵא בַיּוֹם הַשְּׁנַיִ וַהֲנִיחָה שְׁנֵי-אֲנָשִׁים עֹבְרִים נֹצִים וַיֹּאמֶר לְרִשָׁע לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ: 14 וַיֹּאמֶר מִי שְׂמֶךָ לְאִישׁ שָׂר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הַלְהַרְגֵנִי אַתָּה אָמַר כַּאֲשֶׁר הִרְגַת אֶת-הַמִּצְרַיִם וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֲכַן גּוֹדַע הַדְּבַר: 15 וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת-הַדְּבַר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגוֹ אֶת-מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל-הַבְּאָר: 16 וּלְכַהֵן מִדִּין שִׁבְעַת בָּנוֹת וַתִּבְאֵנָה וַתִּדְלָנָה וַתְּמַלְאנָה אֶת-הַרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבֵיהֶן: 17 וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיִּגְרָשׁוּם וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן וַיִּשְׁקֵן אֶת-צֹאנָם: 18 וַתִּבְאֵנָה אֶל-רְעוּיָאֵל אֲבֵיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מְהֵרָתָן בָּא הַיּוֹם: 19 וַתֹּאמְרֵן אִישׁ מִצְרַיִם הִצִּילֵנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם-דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשְׁקֵן אֶת-הַצֹּאן: 20 וַיֹּאמֶר אֶל-בָּנֹתָיו וְאֵינוּ לָמָּה זֶה עֹזְבֹתֵן אֶת-הָאִישׁ קְרָאָן לֹא וַיֹּאכַל לֶחֶם: 21 וַיּוֹאֵל מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת-הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת-צִפּוֹרָה בְּתוֹ לְמִשְׁהָ: 22 וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ גֶרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נְכַרְיָה: 23 וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן-הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָּם אֶל-הָאֱלֹקִים מִן-הָעֲבֹדָה: 24 וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת-נַאֲקַתָּם וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-אֲבָרְהָם אֶת-יִצְחָק וְאֶת-יַעֲקֹב: 25 וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹקִים:

Rashi

11 וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה. וְהָלֵא כְּבָר כְּתֹב (לְעִיל פְּסוּק י) וַיִּגְדַּל תִּילַד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אֶלְעָאי, הָרֵאשׁוֹן לְקוּמָה וְהַשְּׁנַי לְגְדֻלָּה, שְׂמִנְהוּ פַרְעֹה עַל בֵּיתוֹ (תַּנְחוּמָא יִשׁן וְאֵרָא יז): וַיֵּרָא בְּסִבְלַתָּם. נָתַן עֵינָיו וְלָבוּ לַחַיִּית מִצְרַע עֲלֵיהֶם (ש"ר שם כז): (12) וְלִפִּי פִּשׁוּמוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ; וַיֵּרָא